

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

De charitatis & amoris carnalis differentia, & de modo ordinèq[ue]
diligendi, Sermo

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

Christus vos illuminet & dirigat ad salutaria, qui est in secula benedictus,
Amen.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

*De charitatis & amoris carnalis differentia, & de modo
ordineque diligendi.*

Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo. Matth. XXII. Cum Ioannes dicat Apostolus: *Qui non diligit, manet in morte*, quam necessaria sit charitas, inde liquet quod vitam non habemus spiritus, vitamque gratiæ, nisi diligamus Deum. Mortui, inquam, sumus in anima, quam primum Deum non diligimus. Circa hanc dilectionem & diligendi modum multa hic dicenda sunt. Primo nanque consideranda veniunt, quæ sint quæ teneamur diligere, & quo ordine. Itaque primum, præcipuum & maximum, quod diligendum est, est Deus, qui hic iubetur diligere ex toto corde, & super omnia. Tunc autem diligis eum ex toto corde, & super omnia quædo omnes motus animæ tuæ ad Deum refert, continesq; cor tuum, ne ad illam creaturam inclinatum sit contra Deum. Sunt autem quatuor affectiones cordis, quas in Deum esse oportet conuersas, sicut timor, amor, spes & gaudium. Vis scire quomodo eas ad Deum conuerti oporteat? Primo, ut nihil timeas, nisi Deum. *Nolite inquit, timere eos, qui occidunt corpus: sed eum time, qui potestatem habet mittere corpus & animam in gehennam ignis.* Nam qui corpus occidunt, cum iam expleuerint quod volunt, quid amplius facient? Nihil possunt vltra, quam quod hominem alioqui moriturum ex hac miseria, & ex ærumnis eripiunt multis. Vitam nobis auferre possunt temporalē, quam nihilominus, ut debemus Deo sumus resignaturi. Sed nunquid propterea eos, qui potentatum habent in terris, timebimus, ut propter ipsos quid illiciti vel minimum contra Deum faciamus? Nequaquam, sed magis quæ hominem timeamus offendere Deum. Quem ne offendamus, non timeamus quemcunque offendere hominem. Deo enim magis oportet obedire, quam cuius homini. Occidat, qui vult occidere, spoliat bonis, qui vult spoliare, modo Deo nos non spoliat: & tunc semper triumphabimus diuites. Melius est enim (ut Augustinus ait) Deo dilecto emori, quæ offenso viuere. Secundo, ut nihil diligas, quam Deum, aut propter Deum. Quicquid amabile non est propter Deum, cuiusmodi est peccatum, hoc noli amare. Quicquid vero amabile, aut tolerabile est, aut amari licet, non debet aliter amari, quam in Deo, aut propter Deum. Tertiò, spes tua reducenda est in Deum, ut nulla super te veniat tanta calamitas, nulla tentatio, quæ spem & confidentiam tuam extinguat in Deum. Sed dic cum Iob. *Etiā si occiderit me, sperabo in eum.* Quarto, gaudium tuum in solo Deo sit. De nulla igitur re alia post Deum gaudeas, nisi quæ te viciniorem facit Deo, aut quæ coniungit te Deo. De illo enim, vnde non places, sed displices Deo, non est gaudendum.

Secundum quod tenemur diligere, est anima. Animam tuam diligere debes, & animam proximi tui, tanquam Dei imaginem. Imago nanque alicuius rei diligitur propter hoc, cuius est imago. Ita hoc modo anima pro-

OOOO pter

T. VI
21

pter Deum est diligenda, tāquam Dei imago, & sicut thesaurus preciosus, pro quo Christus omnia dedit sua, vt illum compararet. Quomodo enim Deus omnem excellit creaturam, sic anima omnem corpoream dignitate superat creaturam.

Animæ dignitas & excellentia quanta.

Imo totus mundus vnus animæ precio non potest æquari. Neque enim pro vniverso dedisset mundo Christus, quod pro anima dedit. Hæc itaque diligenda abs te est, ne ipsam inquines, neve fordidus polluas peccatorum.

Psal. 10.

Si enim peccatis animam polluis, haudquaquā diligis animam tuam. Nam qui diligit iniquitatem, odit animam suam. Magis autem consentire te decet, vt omnia bona corporalia pereant, quam vt tua vel cuiuspiam alterius anima pereat. Imo, vbi animā vel tuam, vel alienam à peccato seruare aliter non possis, potius corporis est amittenda vita, quam anima. Qui enim aliter implemus Dei mandatū, nisi vt vitam pro fratribus ponamus? Non iuberis vitam tuam corporalem pro alterius vita corporali ponere, sed iuberis pro anima fratris conseruanda, aut eruenda a morte, corporalem vitam (si aliter illi subueniri non potest) in mortem tradere. Tercio loco tenemur corpora nostra diligere, ne eadem destruamus. Tenemur ea in sanitate & integritate, quo ad Dei maneat seruitium idonea, fouera & conseruare. Itaq; si deuotionem sentis spiritus ac feruorem, ita illum exerce, ita tempera, ita rege, ne destruas, sed regas, humilitesq; corpus tuum: quo destructio necesse fieret etiam, vt deuotio periret. Bonum itaque corporis, hoc est vita corporalis, anteferenda est rebus caducis & externis. Quarto loco temporalia, vt vtilissima bona, sunt diligenda, tanquam adminicula, sine quibus non viuunt, nec Deo potest serui. Possunt igitur eatenus diligi, quatenus ad amorem conducunt Dei. Secundo sciendū est, quando dicitur, Diliges Dñm Deum tuū ex toto corde tuo, hoc præceptū nō perfecte posse impleri in hac vita, nisi dicatur perfectū, quando tantū ibi est de perfectione, quantum potest obtineri. Nō enim potest obtineri tāta perfectio in hac vita, vt, iuxta quod verba sonāt, dilectionis præceptū in hac vita possit impleri. Quocirca hoc, quod in infimo gradu est perfectionis, videtur satisfacere præcepto. Verbi gratia, vt hic in charitatis præcepto dicamus præuaricationem te euitare, si nihil sit in corde tuo, quod contra aut supra dilectionē sit Dei. In hac namq; vita ex parte cognoscimus, & ex parte etiam diligimus. Propterea nō minor in nobis esse debet charitas, quam vt Deū diligamus super omnia, hoc est, nihil Deo æqualiter, nihil supra Deum, nihil contra Deum diligamus. Dicit enim Bernardus: Ego sanè puto non ante perfectē impletum, vt diligas Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, quousque iam cor non cogatur cogitare de corpore, & anima iam desinat curæ corporis intendere, in administrando vires, potentias, motus & actus. Nec præceptum hoc: vt dictum est, constituit nos transgressores. Nam quod minus habet imperfectio conuersationis nostræ, supplet humilitas confessionis. Magis enim vult Deus sibi à nobis exhiberi humilem defectionem, quā superbam completionem. Propterea enim mandauit mandata sua custodiri nimis, vt videntes imperfectionem nostram in implendo hoc mandatū, id est, cum id, quod debemus non valeamus implere, fugiamus ad eius misericordiam, decentes: *Quantum melior est misericordia tua super vitas.* Potest tamen nihilominus dici quod

1. Ioan. 3.

Corpus suum qua ratione teneatur homo diligere.

Bona temporalia quatenus diligenda.

Dilectionis præceptum vtrum in hac vita possit impleri.

1. Cor. 13.

Bernardus.

Psal. 119.

Psal. 64.

quod insufficientis, imperfectaque expletio, huius præcepti transgressionem non constituit, sed contemptus. Quamvis enim arduum, imo impossibile sit hoc præceptum in hac vita impleri, aut ad illius perfectionem attingi, transgressionis tamen culpam euadimus, si vel infimum gradum attingerimus charitatis. Sic enim dicit Psalmista: *Imperfectum meum viderunt oculi tui, & in libro tuo omnes scribentur.* Ac si dicere: Imperfectionem meam, qua non impleo charitatem, in illa, vt deberem plenitudine ac perfectione, viderit oculi tui: non tamen mihi desperandum est, quoniã quisquis habuerit charitatem, licet non in plenitudine qua deceret habeat, nihil secius tamen in libro tuo, hoc est, in libro vitæ omnes scribentur, qui vel infimum habent gradum. Est itaque impletio huius præcepti in hac vltima, sublimique perfectione ad salutem non prorsus necessaria. Alioqui nemo maneret in statu salutis, quia nemo huius perfectionem in hac vita implebit. Diligamus igitur filij Deum, non verbo tantum aut lingua, sed opere & veritate. Vultis nosse an diligatis Deum? Interrogate corda vestra, interrogate linguam vestram, interrogate sensus, actus & corpora vestra, verè ne diligatis Deum. Videte, si in omnibus quaerit s Deum, si cuncta referatis ad illius gloriam, ne de illorum titis numero, de quibus dicit Apostolus: *Cogitentur se nosse Deum, facti autem negant.* Et iterum alibi in Epistola Ioannis: *Qui confitetur se nosse Deum, & mandata eius non custodit, mendax est.* Et Christus dicit in Euangelio: Vos amici mei estis. Quando? Si feceritis, inquit, ea quæ præcipio vobis. Qui itaque esse vult Euangelicus, in hoc sit Euangelicus, vt Dei Euangelijque præcepta perficiat. Porro si in vita tua caro tantum viuat, & carni tantum seruitur, quid prodest tibi nomen Euangelicum, cum sis carnalis torus? Quomodo ergo Christus dicit: *Qui habet mandata mea, & seruat ea, ille est qui diligit me, si tu sine mandatorum impletione Deum diligis?* Quæ, inquis, sunt mandata? Quæ hodie de dilectione Dei & proximi recensentur. Præcepta enim Dei sunt ea, quæ ad Dei pertinent cultum, in prima tabula Mosi scripta, de vno adorando, colendoque Deo, de nomine eius in vanum non assumendo, de sabbatoque sanctificando. Reliqua quæ in secunda tabula scripta erant digito Dei, erant quæ ad iustitiam & dilectionem proximi pertinent. Quæ omnia (vt Apostolus ait) in vno verbo instaurantur: *Diligas proximum tuum sicut teipsum.* Qui enim proximum diligit, non occidit illum, non furatur, non cum illius vxore adulteratur, non illius rem concupiscit, & alia scelera, nefariaque, quæ charitas non tolerat, & lex vetat, non admittit. Tertio, non est tacendum nonnulla esse, quæ considerata ad Dei inducere possunt dilectione. Est enim iustum pariter ac dignum diligere à nobis Deum. Primo, quia Deus ipse bonus est. Bonum autem solum est amabile & acceptum voluntati. Vnde quicquid optat voluntas, non aliter illud appetit, optat, aut vult, quam sub ratione boni. Deus igitur quum sit summè bonus, summè est amabilis & immenso diligendus amore. Proinde Christus: *Nemo, inquit, bonus, nisi solus Deus.* Secundo, hoc iustissimum est, quia prior dilexit nos. Quod Ioannes testatur in Epistola dicens: *Non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam prior ipse dilexit nos.* Et Hieremias: *In charitate perpetua dilexi te, Adco te dilexit, vt dilecta omnia relinqueret, & sua omnia in tuos*

T. VI
21

Ierem. 12.
Esaie 11.

vsus effunderet. De quo iterum Hieremias: *Reliqui domum meam, dimisi hereditatem meam*, id est, Angelos caelestes heredes caeli. *Et dedi dilectam animam meam in manus inimicorum.* Vide iam si diligis amicum qui pro te effudit sanguinem? Si diligis qui rem aliquam vilem pro te exponeret, quanto magis is tibi est diligendus, qui pro te dedit in mortem animam suam? Quod pensans diuus Bernardus, dicit: O quam vehementer amplexatus est me in cruce, in qua effluxit aqua de latere, manauit sanguis ex corde, recessit anima ex corpore.

Bernard.
Ioan. 9.
Charitas nostra quanta debeat esse ad Deum.

Quarto, si queras quanta esse debeat charitas tua ad Deum, dicendum ex Bernardo: Modum ponere charitatis, est ponere modum sine modo. Primo namque cum sit Deus infinitus & immensus, ideo infinito est amore diligendus. Propterea enim nullus amori est praefixus terminus, finis aut mensura. Quamuis autem nulla creatura ad infinitum se possit extendere, cum sit omnis actio creaturae finita & limitata: voluntas tamen, desiderium & affectus in creatura ad infinitum se potest extendere. Secundo, cum infinito nos Deus ipse quoque dilexerit amore, ideo absque mensura, & sine fine est diligendus. Tertio, quia infinita nobis bona tribuit: ideo infinitos ei tenemur offerre affectus charitatis. Ideo sanctus Thomas: *Causa, inquit, diligendi Deum est diuina bonitas, quae est infinita.* Non est modus in charitate ultra quem non oporteat progredi. Et Hugo: *Quantum potes, tantum dilige.* Mensura tua sit potestas tua. Quarto, quia infinita nobis ex Deo utilitas accidit. *Quam magna*, inquit Psalmista, *multitudo dulcedinis tua Domine, quam abscondisti timentibus te.* Si timentibus te, inquit Augustinus, quid tunc diligentibus te? Seruorum enim est timere, filiorum vero diligere. Quinto, pensandum est, quam multiplici differant modo amor carnalis & amor diuinus, licet in multis etiam assimilentur. Primus modus, quo amor carnalis a spirituali differt, est, quod qui diligit Deum, semper habet praesentem quem diligit. De quo non incongrue dicit Psalmista: *Si ascendero in caelum tu illic es, & si descendero in infernum, ades.* Porro, amor carnalis minimè

S. Thom.

habet quem diligit. Exerit enim se amor ille saepenumero inutiliter ad ignorantem, ad eos qui redamare spernunt, & ad absentes. Secundus est modus, quod amor carnalis non diligit confidenter. Qui enim alium diligit carnaliter, nescit an redametur. Multos enim (vt dixi) diligitur, qui nos e regione non redamant. Multos diligimus non amantes. Verum de Deo hoc aliter est. Iesum enim cum diligitur, non possumus ambigere, quin

Hugo.

rursus nos quoque diligit ipse. Dicit namque in scriptura: *Ego diligentes me diligo.* Tertio, amor carnalis diligit nescientes. Hoc enim amore diligitur eos quoque qui non sunt, aut quos nunquam vidimus, ex fauore alicuius virtutis, vel gratulatione alicuius nobiscum similitudinis. Verbi gratia: Pugnax diligit pugnantem, iracundus iracundum, & in narrationibus quas audimus aut legimus, vbi sui quis audierit similem, mox natura arridente, illi plus, dum huius adhuc rationem ignorat, saepenumero afficitur. Itaque diligitur saepe quis ignorans se amari. Verum de Deo secus est. Nemo illum diligit potest ignorantem. Omnes enim in homine animi motus intentionemque considerat. Minimè igitur latenter potest amari. Quarto, in amore carnali contingit saepe falli, vt putes te ad gratiam dilecti facere, gratiamque

Psal. 30.

illius

August.

Amor carnalis & amor diuinus quàm multiplici modo differant.
Psalm. 118.

illius

Bequet. 1.

illius

illius te propterea mereri, vbi contra impetras offensionem & indignationem. Fauente namque licet animo tu feceris quid in gratiam amici: ipse tamen, quia cor tuum non videt, multifariam aliter hoc accipere, aliter interpretari, aliter quæ iudicare potest. Hoc non habet Dei amor. Quicquid enim simplici & recto corde feceris, non rejicit, quia diligit simplicitatem & intentionem considerat sinceritatis. Quare non potest ei non placere, quicquid simplici illi corde obtuleris. Quinto, amor carnalis odit corruale: solus enim vult amare & amari. Idcirco inuidet alijs simul amantibus. Sed aliter est in amore Dei. Quisquis enim Deum diligit, ille non solus cupit amare, sed quoscunque potest vt Deum diligant, hortatur, suadet, inducit atque inuitat. Delectatur ac gaudet, quod secum multi ament Deum. Scit enim nihil sibi perire, nec minus à Deo propterea se amari. Sexto, amor carnalis non potest sustinere præter se quempiam plus amari. At verò Dei amor, quamuis Deum super omnia amet, potest tamen bene sustinere alium sibi in donis, beneficijs atque in ipso amore præferri. Potest inquam, sustinere, vt Deus alium plus quam se diligit. Scit enim Deum esse iustum, & aliter non posse quam iuste agere, nulli iniuriam fieri, vbi omnes malè operantes, & non nisi sibi damnationis viuimus, & per misericordiam Dei solam sustinemur. Septimo, carnalis amor non sustinet se contemni, aut post haberi, aut sibi alios præferri. At amor Dei, quia nihil quærit nisi Deum, cuius attendens excellentiam, suamque vilitatem, non miratur, nec ægrè fert, si præferantur sibi alij. Satis illi est, imo in hoc consolatur se, quod Dei numeratur locaturque inter amicos, quamuis vilior alijs, aut inter viliores vilissimus. Octauo, differt amor Dei ab amore humano, quia amor Dei, hoc est, qui Deum amat, certus est se amari, nec Dei dilecti perdere posse amicitiam, nisi suo ipsius vitio. Nunquam enim Deus deserit amantem nisi desertus. Nunquam prior ab amico recedit, sed expellitur & abicitur contemptus. Verum amor carnalis, seu humanus prorsus alio se habet modo. Nam iuxta arbitrium suum vel diligit, vel non diligit se amantem: nec qui dilectus est, amanti se respondet semper amore. Quapropter nulla amicitia melior, nulla suauior, nulla fidelior, nulla constantior, nulla securior, nulla denique felicior, quam ea quæ est in Deo. Hanc igitur solam quærere filij, hanc amate. Felices, qui in Dei estis amicitia, qui in eius gratia viuistis. Omnem creaturam potius deserite & contemnite, quam vt Christo displicetis aut Christum non diligatis. Illum rebus cunctis anteferte. Eius amicitiam quamdiu tenetis, nec diabolus, nec homo, nec quid vniuersis aduersum vos valebit mundus. Hoc vobis charissimi largiatur Dominus noster Iesus Christus, qui se diligi iubet, vt nostri iuste misereatur, nobisque iuste beneficiat. Qui cum Patre & Spiritu sancto est benedictus in secula,
Amen.

Amicitia
omnium felici-
ssima, qua-
renda quæ-
rit.